

KARTA OPISU PRZEDMIOTU - SYLABUS

Nazwa przedmiotu

PROJEKTOWANIE ZESPOŁÓW URBANISTYCZNYCH

Przedmiot

Kierunek studiów

ARCHITEKTURA

Studia w zakresie (specjalność)

-

Poziom studiów

pierwszego stopnia

Forma studiów

stacjonarne

Rok/semestr

III/5

Profil studiów

ogólnoakademicki

Język oferowanego przedmiotu

polskim/angielskim

Wymagalność

obieralny

Liczba godzin

Wykład

0

Laboratoria

0

Inne (np. online)

Ćwiczenia

0

Projekty/seminaria

45

Liczba punktów ECTS

4

Wykładowcy

Odpowiedzialny za przedmiot/wykładowca:

dr hab. inż. arch. Robert Ast

e-mail: robert.ast@put.poznan.pl

Odpowiedzialny za przedmiot/wykładowca:

dr hab. inż. arch. Przemysław Biskupski

e-mail: przemyslaw.biskupski@put.poznan.pl

Wydział Architektury

ul. Jacka Rychlewskiego 2 61-131 Poznań

tel. 61 665 32 70

Wymagania wstępne

- student ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę ogólną obejmującą kluczowe zagadnienia z zakresu kompozycji urbanistycznej i podstaw projektowania urbanistycznego,
- student ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu projektowania urbanistycznego,
- student ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań projektowania urbanistycznego.

- student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie,
- student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić istniejące rozwiązania przestrzenne w zakresie projektowania urbanistycznego.
- potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role,
- prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy w zakresie różnych sytuacji przestrzennych w skali architektonicznej i urbanistycznej.

Cel przedmiotu

1. Głównym celem jest zapoznanie się z uwarunkowaniami i problemami związanymi z procesami urbanistycznymi i planistycznymi, a przede wszystkim zdobycie umiejętności projektowania zespołu urbanistycznego o znacznym stopniu złożoności w zakresie analiz urbanistycznych.
2. Celem jest też zdobycie umiejętności definiowania założeń programowo-przestrzennych i tworzenia optymalnej koncepcji zagospodarowania i zabudowy terenu, z uwzględnieniem zasad kompozycji urbanistycznej i kształtowania optymalnego wizerunku miasta jako czynnika konkurencyjności i public relations.

Przedmiotowe efekty uczenia się

Wiedza

A.W2. projektowanie urbanistyczne w zakresie realizacji prostych zadań, w szczególności: niewielkich zespołów zabudowy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i powiązań, a także prognozowanie procesów przekształceń struktury osadniczej miast i wsi;

A.W3. zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie koniecznym do projektowania architektonicznego;

A.W4. zasady projektowania uniwersalnego, w tym ideę projektowania przestrzeni i budynków dostępnych dla wszystkich użytkowników, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, w architekturze, urbanistyce i planowaniu przestrzennym, oraz zasady ergonomii, w tym parametry ergonomiczne niezbędne do zapewnienia pełnej funkcjonalności projektowanej przestrzeni i obiektów dla wszystkich użytkowników, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami.

Umiejętności

A.U2. zaprojektować prosty zespół urbanistyczny;

A.U3. sporządzać opracowania planistyczne dotyczące zagospodarowania przestrzennego i interpretować je w zakresie koniecznym do projektowania w skali urbanistycznej i architektonicznej;

A.U4. dokonać krytycznej analizy uwarunkowań, w tym waloryzacji stanu zagospodarowania terenu i zabudowy;

A.U5. myśleć i działać w sposób twórczy, wykorzystując umiejętności warsztatowe niezbędne do utrzymania i poszerzania zdolności realizowania koncepcji artystycznych w projektowaniu architektonicznym i urbanistycznym;

A.U6. integrować informacje pozyskane z różnych źródeł, dokonywać ich interpretacji i krytycznej analizy;

A.U7. porozumieć się przy użyciu różnych technik i narzędzi w środowisku zawodowym właściwym dla projektowania architektonicznego i urbanistycznego;

Kompetencje społeczne

A.S1. samodzielności myślenia w celu rozwiązywania prostych problemów projektowych;

A.S2. brania odpowiedzialności za kształtowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, w tym za zachowanie dziedzictwa regionu, kraju i Europy.

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny

Efekty uczenia się przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

1. Wykład:

- obecność na wykładach
- zaliczenie na prawach egzaminu

2. Ćwiczenia:

- pozytywna ocena z przeglądów,
- wykonanie projektu zaliczeniowego.

Ocena formująca:

przeglądy zaawansowania prac i/lub obrona na forum grupy.

Przeglądy cząstkowe sprawdzają stopień zaawansowania pracy studenta – pozytywne oceny z przeglądów są niezbędne do zaliczenia przedmiotu.

PRZEGLĄD I

Zamknięcie etapu analiz. Raport o miejscu w formie książeczki oraz wszystkie analizy, których opracowanie było przewidziane na zajęcia 1-3, w skalach odpowiadających tematowi.

PRZEGLĄD II

Zamknięcie etapu podsumowania analiz i waloryzacji. Przegląd zaawansowania prac i/lub obrona w grupach. Opisane powyżej analizy waloryzujące badany obszar, przedstawione w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy).

PRZEGLĄD III

Przegląd zaawansowania prac i/lub obrona w grupach. Koncepcja projektowa centrum w skali 1:1000 lub 1:2000 przedstawione w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy).

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Ocena podsumowująca:

Końcowy przegląd na ostatnich zajęciach – wystawa projektów i prezentacja rozwiązań projektowych na forum grupy.

Forma oddania projektu plansze: A3,A2, B2 oraz płyta CD z zapisem projektu (format jpg.)

Aby uzyskać ocenę pozytywną z przedmiotu należy:

- praca projektowa musi zostać wykonana zgodnie z w/w zakresem opracowania
- ilość nieobecności w ciągu semestru nie może przekraczać 30%
- należy uzyskać oceny pozytywne ze wszystkich 3 przeglądów
- praca projektowa musi być opracowana graficznie w sposób czytelny, estetyczny i nowatorski
- ostateczna ocena jest sumą ocen z przeglądów, wartości merytorycznej i graficznej projektu i aktywności podczas zajęć.

Przyjęta skala ocen: 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Treści programowe

Wykład:

- Wprowadzenie do zagadnień związanych z kształtowaniem struktury miejskiej w układzie całości miasta jak i poszczególnych jego części. Elementy struktury miejskiej wg K. Lyncha.
- Elementy miastotwórcze, jako budulec złożonych układów struktur miejskich.
- Teorie budowy miast. Historia rozwoju oraz idei budowy miast.
- Planowanie miast i osiedli wg Wł. Czarneckiego.
- Obszary centralne struktur miejskich, jako efekt i sposób kształtowania się miasta do końca XVIII wieku.

Struktura palinosemiotyczna i addytywna

- Przestrzenny rozwój Poznania, jako przykład XIX i XX wiecznych tendencji w sposobie tworzenia tkanki miejskiej. Tożsamość struktury miejskiej.
- Zieleń w strukturze miast jak i ich osiedli.
- Struktura zabudowy i jej poszczególne funkcje.

- Komunikacja w strukturach miejskich i na osiedlach (parametry, rodzaje).
- Kształtowanie osiedli mieszkaniowych. Wybrane zagadnienia.
- Współczesne kierunki i idee rozwoju miast i osiedli.

Ćwiczenia:

Część studialna A

ETAP A1. Opis – raport o miejscu

Zbieranie materiałów wyjściowych, analizy wstępne.

Raport o miejscu zawiera:

część tekstowa w formacie A4

-elementy charakterystyczne miejsca

-historia miejsca

-opis stanu obecnego

część rysunkowa w formacie A4

-powiązania z kontekstem miejskim lub regionalnym

-dokumentacja fotograficzna i rysunkowa

Forma oddania:

raport opracowany w formie książeczki A4

ETAP A2. Studia analityczne wybranego obszaru i jego powiązań z otoczeniem w skali miasta lub gminy.

Studia analityczne dotyczące:

-położenia i powiązań miejsca z miastem w zakresie funkcjonalnym, kompozycyjnym i komunikacyjnym w skali 1:10 000, 1:5000

-kontekstu miejskiego i warunków naturalnych w tym: ukształtowanie terenu, pokrycie roślinnością, występowanie wód itd.

-istniejące zagospodarowanie (funkcje) i zainwestowanie (inwestycje) opracowywanego terenu i jego otoczenia

ETAP A3.

Analizy szczegółowe wybranego obszaru miasta.

Analizy wybranego obszaru w skali 1:1000 lub 1:2000 w tym:

-powiązań i dostępności komunikacyjnej

-funkcjonalna-inwentaryzacja z zaznaczeniem głównych funkcji i ważniejszych obiektów architektonicznych

-walorów kulturowych-zabytki

-walorów przyrodniczych-zieleń o różnych funkcjach

walorów kompozycyjnych i krajobrazowych miejsca wraz z otoczeniem: punkty, osie i ciągi widokowe, dominanty, akcenty, znaki szczególne pozytywne i negatywne

-kryształizacji i integracji obszaru z głównymi przestrzeniami publicznymi (placze, ulice) miasta

Część studialna B

ETAP B. Waloryzacja wybranego obszaru strategicznego - ocena istniejących zasobów, sformułowanie wniosków i określenie głównych założeń projektowych.

Waloryzacja wybranego obszaru strategicznego:

-analiza i ocena ekonomiczna metodą SWOT jako zestaw wytycznych projektowych określających co zachować, co przekształcić i co zagospodarować

-strefowanie wartościujące (wysokie, średnie i niskie wartości) z punktu widzenia walorów przyrodniczych, kulturowych, kompozycyjnych i funkcjonalnych w skali 1:1000 lub 1:2000

Podział strefowy obszaru według wartości określa stopień dopuszczalnych przekształceń wyróżniając wartości:

-wysokie-do zachowania i rewitalizacji

-średnie-do przekształceń i modernizacji

-niskie-do aktywizacji i restrukturyzacji

Część projektowa C

Praca nad koncepcją projektową zespołu urbanistyczno-architektonicznego na przeanalizowanym obszarze, budowanie programu funkcjonalno-przestrzennego złożonego zespołu centrum.

Określenie celów ogólnych projektu:

-poprawa ładu przestrzennego

-poprawa jakości życia mieszkańców

dzięki stworzeniu nowej, atrakcyjnej formy przestrzennej o charakterze wielofunkcyjnym, która przyczyni się do zaspokojenia różnorodnych potrzeb użytkowników i mieszkańców miasta

Określenie dominującej funkcji centrum (handel, biznes, usługi, kultura, edukacja, rekreacja, sport itd.) i funkcji uzupełniających (np. gastronomia).

ETAP C1. Sformułowanie wniosków i wytycznych projektowych w formie tekstowej i rysunkowej- diagramy, schematy, szkice.

ETAP C2.

Budowanie programu przekształceń lub odnowy badanego obszaru, uwzględniającego istniejące uwarunkowania i powiązania funkcjonalno-przestrzenne z otoczeniem. Koncepcja projektowana kreowana w oparciu o zasadę rozwoju zrównoważonego, czyli uwzględniająca aspekty: przestrzenny, społeczny i ekonomiczny.

Plansza podstawowa:

- koncepcja rozmieszczenia funkcji centrum w skali 1:1000 lub 1:2000
- bilans procentowy powierzchni projektowanych funkcji
- relacje przestrzeni zabudowanych do niezabudowanych -schwarzplan
- projekt zabudowy obszaru centrum: obiekty architektoniczne, przestrzenie placowe i uliczne, tereny zielone
- widok aksonometryczny całej struktury centrum
- widoki perspektywiczne szczególnych miejsc centrum z pozycji człowieka (wejście, punkt kulminacyjny, wyjście) w odniesieniu do „drogi architektonicznej” człowieka poruszającego się po centrum

Część projektowa D.

ETAP D. Projekt urbanistyczny realizacyjny w skali 1:500 wybranego fragmentu opracowywanego centrum.

Projekt urbanistyczny realizacyjny w skali 1:500 wybranego fragmentu opracowywanego centrum z zaznaczeniem:

- obrysu obiektów kubaturowych otaczających główny plac
- ścian pełnych i przeszklonych obiektów
- strzałkami wejść i wyjść w obiektach
- określeniem rodzaju nawierzchni w tym placowej i jej wysokości
- rodzajów oświetlenia (latarnie stojące, wiszące, reflektory, oświetlenie punktowe podłogowe)

- systemu odwodnienia-kratki ściekowe i kierunki spływu wody
- rodzajów zieleni (drzewa, krzewy, trawa, kwiaty)
- detalu urbanistycznego i elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, bramy, pergole, fontanny)
- przedstawienie koncepcji w trzecim wymiarze w postaci: modelu, aksonometrii, wizualizacji
- przedstawienie odręcznych szkiców projektowych z pisemnym komentarzem dokumentujących rozwój koncepcji.

Literatura podstawowa:

1. Czarnecki W., Planowanie miast i osiedli, Poznań 1960-1965.
2. Instrumentalizacja polityki przestrzennego zagospodarowania kraj, red. Markowski T., Warszawa 2001.
3. Jaśkiewicz J., Zasada kompensacji przestrzeni w zamkniętych wnętrzach urbanistycznych, Warszawa 1966.
4. Juchnowicz S., Śródmieścia miast polskich. Studia nad ukształtowaniem i rozwojem centrów, Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971.
5. Krier R., Town spaces, Switzerland 2003.
6. Krier L. Architektura wybór czy przeznaczenie Warszawa 2001.
7. Lynch K., Obraz miasta Kraków 2011.
8. Ostrowski W., Urbanistyka współczesna, Warszawa 1980.
9. Ostrowski W., Zespoły zabytkowe a urbanistyka, Warszawa 1980.
10. Panerai P., Castex J., Depaule J.Ch., Samuels I., Urban forms. The death and life of the urban block, Great Britain 2004.
11. Ast R. Kształtowanie przestrzeni regionów i miast, Poznań 2001.
12. Gehl J. Życie między budynkami Kraków 2009.
13. J. M. Minguet Sustainable urban landscape Monsa 2008.
14. E-skrypt dla przedmiotu "Teoria planowania miast i osiedli i Projektowanie zespołów urbanistycznych".

Metody dydaktyczne

- . wykład / wykład problemowy / wykład z prezentacją multimedialną.

2. ćwiczenia / metoda ćwiczeniowa (ćwiczebna) oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy (film, fotografie, materiały archiwalne, teksty źródłowe, dokumenty, roczniki statystyczne, mapy, Internet itp.) / metoda projektu / studium przypadku (studium przykładowe) / klasyczna metoda problemowa.
3. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).

Literatura

Podstawowa

1. Czarnecki W., Planowanie miast i osiedli, Poznań 1960-1965.
2. Instrumentalizacja polityki przestrzennego zagospodarowania kraj, red. Markowski T., Warszawa 2001.
3. Jaśkiewicz J., Zasada kompensacji przestrzeni w zamkniętych wnętrzach urbanistycznych, Warszawa 1966.
4. Juchnowicz S., Śródmieścia miast polskich. Studia nad ukształtowaniem i rozwojem centrów, Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971.
5. Krier R., Town spaces, Switzerland 2003.
6. Krier L. Architektura wybór czy przeznaczenie Warszawa 2001.
7. Lynch K., Obraz miasta Kraków 2011.
8. Ostrowski W., Urbanistyka współczesna, Warszawa 1980.
9. Ostrowski W., Zespoły zabytkowe a urbanistyka, Warszawa 1980.
10. Panerai P., Castex J., Depaule J.Ch., Samuels I., Urban forms. The death and life of the urban block, Great Britain 2004.
11. Ast R. Kształtowanie przestrzeni regionów i miast, Poznań 2001.
12. Gehl J. Życie między budynkami Kraków 2009.
13. J. M. Minguet Sustainable urban landscape Monsa 2008.
14. E-skrypt dla przedmiotu "Teoria planowania miast i osiedli i Projektowanie zespołów urbanistycznych".

Uzupełniająca

1. Ast R., Architektura wybrzeża, Wyd. PP., Poznań 1999.
2. Cichy- Pazder E., Humanistyczne podstawy kompozycji miast, Kraków 1998.
3. Hall E., Ukryty wymiar, Warszawa 1978.
4. Hall E., Bezgłośny język, Warszawa 1987 .

5. Jałowiecki B., Społeczne wytwarzanie przestrzeni, Warszawa 1980.

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

	Godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	120	4,0
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	65	2,0
Praca własna studenta (studia literaturowe, przygotowanie do zajęć laboratoryjnych/ćwiczeń, przygotowanie do kolokwium/egzaminu, wykonanie projektu) ¹	55	2,0

¹niepotrzebne skreślić lub dopisać inne czynności